

Sygn. akt III U 61/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rentę socjalną

na skutek odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 26 listopada 2014 r., (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 61/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 marca 2015 r.

Decyzją z dnia 26 listopada 2014 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy W. C. prawa do renty socjalnej.

W podstawie prawnej decyzji powołano ogólnie ustawę z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji odwołano się do art. 7 ustawy o rencie socjalnej i wskazano, że ponieważ decyzją z dnia 15 maja 1992 r. Zakład przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu niezdolności do pracy na stałe, renta socjalna nie przysługuje.

Odwołanie od powyższej sprawy złożył w dniu 22 grudnia 2014 r. wnioskodawca W. C. podając, iż w KRUS został złożony wniosek o rentę rodzinną po zmarłym ojcu i wnioskodawca mógłby mieć wypłacane świadczenie rentowe w zbiegu z rentą socjalną.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2015 r. wnioskodawca wnosił o przyznanie prawa do renty socjalnej, jednocześnie wskazując, iż od 1 marca 2015 r. została wstrzymana renta z tytułu niezdolności do pracy, gdyż złożył on wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej z KRUS.

Sąd Okręgowy w Przemysłu ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy W. C., ur. (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 15 maja 1992 r. znak: (...)(...) przyznał rentę inwalidzką pierwszej grupy inwalidów od dnia 1 grudnia 1991 r. na stałe.

W dniu 12 listopada 2014 r. wnioskodawca złożył wniosek o rentę socjalną.

Zaskarżoną decyzją z dnia 26 listopada 2014 r. znak: (...) ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej, ponieważ decyzją z dnia 15 maja 1992 r. Zakład przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu niezdolności do pracy na stałe.

Dowód – akta organu rentowego:

- decyzja ZUS O/P. z dnia 15.05.1992 r.,
- wniosek o rentę rodzinną z dnia 12.11.2014 r.,
- decyzja ZUS z dnia 26.11.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że decyzją z dnia 9 stycznia 2015 r. znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, przeliczył rentę rodzinną rolniczą po zmarłym T. C., w kwocie przysługującej do wypłaty w wysokości 935,21 zł miesięcznie i wskazując, że renta rodzinna przysługuje od dnia 1 listopada 2014 r. dziecku W. C. na stałe. Wskazano również, iż renta rodzinna ulega zawieszeniu.

Decyzją z dnia 19 lutego 2015 r. znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z urzędu od 1 marca 2015 r. wstrzymał wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy.

Dowód:

- decyzja Prezesa KRUS z dnia 9.01.2015 r. – k. 21-23,
- decyzja ZUS z dnia 19.02.2015 r. – k. 25.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy W. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była słuszna.

Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawę o podobnym stanie faktycznym, w wyroku z dnia 19 kwietnia 2011 r., I UK 343/10, OSNP 2012/11-12/143, stwierdził, że osoba pobierająca - wskutek dokonania wyboru jedno z przysługujących jej świadczeń - rentę rodzinną, która nadal jest uprawniona do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, nie ma prawa do renty socjalnej (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, Dz. U. Nr 135, poz. 1268 ze zm. oraz art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniach społecznych rolników). Pomiędzy art. 33 ust. 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 7 ust. 1 ustawy 2003 r. o rencie

socjalnej nie zachodzi relacja ilustrowana zasadą *lex specialis derogat legi generali*. Żaden z tych przepisów nie jest bowiem przepisem szczególnym w stosunku do drugiego z nich.

Wskazać należy, iż wnioskodawcy przysługuje prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wprawdzie w chwili obecnej wypłata renty została wstrzymana, co jednak nie niweluje skutków wynikających z tytułu prawa do niej przysługującego na gruncie przepisów ustawy o rencie socjalnej.

Przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej w art. 2 i 4 zawierają pozytywne przesłanki, których niespełnienie wyklucza możliwość skutecznego ubiegania się o prawo do renty socjalnej. Ponadto przepisy art. 7 i art. 8 oraz art. 9 ust. 2 powołanej ustawy ustanawiają przesłanki negatywne. Ich spełnienie, nawet wówczas gdy zostają spełnione warunki określone treścią przepisów art. 2 i 4 ustawy, powoduje, że renta socjalna nie będzie przysługiwać.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 982 ze zm.) renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych przewidują sytuacje, w których posiadanie prawa do określonego świadczenia stanowi negatywną przesłankę nabycia prawa do innego świadczenia. Takimi przepisami są właśnie art. 7, art. 8 i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej. Spełnienie hipotezy norm prawnych zawartych w tych przepisach, zgodnie z ich wykładnią gramatyczną, oznacza, że prawo do innego świadczenia (tu renty socjalnej) nie może zostać przyznane. Taką regulację zawiera między innymi art. 7 ust. 1 powołanej ustawy, który stanowi, iż renta socjalna (prawo do niej) nie przysługuje między innymi osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy. W omawianym przepisie nie chodzi zatem o niemożność wypłaty określonego świadczenia, lecz o prawo do niego. Za przyjęciem takiego sposobu rozumienia art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej przemawia także jego wykładnia celowościowa. Nie może bowiem budzić wątpliwości fakt, że renta socjalna jest świadczeniem mającym szczególnie charakter. Analiza pozytywnych przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (art. 2 i art. 4 ustawy), wśród których brak jest przecież wymogu posiadania jakiegokolwiek stażu ubezpieczeniowego, wskazuje jednoznacznie, iż jest ono przyznawane osobom, które ze względu na stan zdrowia powodujący całkowitą niezdolność do pracy powstałą wskutek naruszenia sprawności organizmu powstałego przed wejściem na rynek pracy, nie miały możliwości "wypracowania" stażu ubezpieczeniowego, który dawałby im podstawę do skutecznego ubiegania się przynajmniej o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Renta socjalna stanowi więc świadczenie o charakterze zabezpieczającym, kompensującym brak możliwości uzyskania uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, a jej celem jest zapewnienie osobie spełniającej ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia środków finansowych niezbędnych do życia (por. powołany przez Sąd drugiej instancji wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 8 kwietnia 2008 r., I UK 264/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 10, s. 548, czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2010 r., II UK 172/09, LEX nr 584202). Przeciwno przedstawionej wykładni nie może przemawiać fakt, iż ustawodawca w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej także przewidział instytucję zbiegu prawa do świadczeń, ponieważ zastosował ją wyłącznie w odniesieniu do renty rodzinnej (jeżeli jej kwota nie przekracza 200 % kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy - art. 9 ust. 2). Renta rodzinna, choć jest niewątpliwie jednym ze świadczeń ubezpieczeniowych, ma wszakże szczególny charakter prawny, gdyż stanowi tylko świadczenie pochodne od emerytury bądź renty z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu (por. uzasadnienie wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2000 r., II UKN 321/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 389 oraz z dnia 24 stycznia 2001 r., II UKN 122/00, OSNAPiUS 2002 nr 18, poz. 440), a ryzykiem socjalnym, korzystającym z ubezpieczeniowej formy ochrony w postaci renty rodzinnej, jest utrata (śmierć) żywiciela, na którym ciążył w stosunku do kręgu uprawnionych obowiązek alimentacyjny. Charakter prawny renty rodzinnej jest więc odmienny od świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej. Dlatego też, jeśli o rentę socjalną ubiega się osoba, która nie tylko spełnia warunki nabycia prawa do któregośkolwiek ze świadczeń wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, ale również posiada ustalone prawo do tego świadczenia, to

przyznanie jej prawa do renty socjalnej nie jest możliwe, gdyż byłoby to sprzeczne z celem, dla którego renta socjalna została ustanowiona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2011 r. I UK 343/10).

W ocenie Sądu wnioskodawca W. C., jako osoba uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy, nie ma prawa do renty socjalnej.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa oraz w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.